

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Wahl István ügyvéd által képviselt **felperes neve** felperesnek - a dr. Péter Beatrix főosztályvezető által képviselt **APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatóság (1132 Budapest, Váci út 48/c-d.)** alperes ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. július 2-án meghozott 18.P.20.454/2007/5. számú ítélete ellen a felperes 6. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a megállapítási keresetre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a pert e részében megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

Kereseti kérelmében a felperes egyrészt annak megállapítását kérte, hogy az alperes 663755/2/2001. számú határozata hatálytalan, azt a Fővárosi Közigazgatási Hivatal a 05-1544/2003. számú határozatával megsemmisítette, aminek az a joghatása, hogy ez a határozat jogi értelemben nem létezik; illetve hogy a Fővárosi Közigazgatási Hivatal 05-893/2005. számú határozatával az egyéves jogvesztő határidő miatt már nem vonhatta vissza a 05-1544/2003. számú saját határozatát (Áe. 61. § (3) és (5) bekezdése, 2003. évi XCIII. törvény 135. § (1) bekezdése, Pp. 123. §). Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 4.768.369 Ft kár és annak a jogellenes inkasszók időpontjától számított, az Art. 152. § (2) bekezdése és 165. § (2) bekezdése szerinti kamata megfizetésére (Ptk. 349. §).

Az alperes a megállapítási keresettel szembeni védekezésében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy közigazgatási jogviszonyból eredő kötelezettséggel összefüggésben nem indítható per a polgári ügyben eljáró bíróság előtt (BH 2004. 189.; BH 1998. 334.; Pp. 157. § a) pont). Másodlagosan a megállapítási és marasztalási keresetek elutasítását kérte a követelés jogalapját vitatva.

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 100.000 Ft perköltséget, míg az államnak az APEH Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága külön felhívására a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt 307.100 Ft kereseti illetéket.

Ítéletének indokolásában rámutatott arra, hogy a Pp. 123. §-a szerint megállapítási keresetnek jelen esetben nincs helye. A BH 2004. 189. számú eseti döntés is kimondja, hogy a közigazgatási jogviszonyból eredő kötelezettséggel összefüggésben megállapítási per nem indítható a polgári ügyben eljáró bíróság előtt. Ezért ezt a keresetet, mint alaptalant elutasította.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése és 349. § (1) bekezdése alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az alperes jogellenesen járt-e el határozatainak meghozatalakor. Az Áe. 73. § (1)-(3) bekezdését idézve kifejtette, hogy a közigazgatási bíróság ítéletét követően a közigazgatási szerv köteles volt az új eljárást megindítani, és ennek során figyelembe kellett vennie a jogerős ítéletben kifejtett jogi álláspontot, ezért a 667755/2/2001. számú határozatot megsemmisítő 1544/2003. számú határozat nem sértett jogszabályt, és nem is minősült érdemi döntésnek. Az Áe. 61. § (1) és (3) bekezdése alapján a másodfokú közigazgatási hatóság ezt a határozatot már nem vonhatta vissza jogszerűen, hiszen erre csak jogszabálysértő határozat esetén és egy éven belül van lehetősége. A közigazgatási szerv a jogszabályokból kiolvasható ellentmondást úgy oldotta fel, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletéből indulva „visszafejtette” a határozatokat, holott az lett volna a helyes eljárás, ha a Legfelsőbb Bíróság ítéletében foglalt jogi álláspontnak megfelelően hoz határozatot, illetve folytatja le az eljárást és hoz új határozatot. Az alperesi eljárás azonban nem minősíthető jogellenesnek, és nincs felróhatóság sem, mindössze a téves jogértelmezés esete áll fenn. Jogellenes magatartás esetén is hiányozna a kár, hiszen az új eljárásban is a Legfelsőbb Bíróság jogi álláspontjának megfelelő döntés lett volna hozható, a határozatnak tehát törvényszerűen ugyanannak kellett volna lennie, mint ami alapján a végrehajtás folyamatban van. A felperes keresete ezért a Ptk. 349. és 339. §-a alapján megalapozatlan. A perköltségről és az illetékről a Pp. 78. §-a és az Itv. 59. és 60. §-a szerint határozott.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes az ítélet megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy az alperes 663755/2/2001. számú elsőfokú határozata nem létezik, az nem lehet jogerős végrehajtható okirat, az alperes a végrehajtás törvényi feltételeinek fennállása nélküli azonnali beszédési megbízása jogellenes eljárás, és az alperest az inkasszóval okozott 4.768.369 Ft kár megtérítésére kérte kötelezni.

Hangsúlyozta, hogy a perben két kereseti kérelmet terjesztett elő, és az egyikben a közigazgatási végrehajtás alapját képező határozat hatálytalanságának, míg a másikban a közigazgatási jogkörben okozott kárnak a megállapítását kérte. Az elsődleges kereseti kérelem előterjesztésére azért került sor, mert az állami közhatalmat gyakorló közigazgatási szerv alperes és a közigazgatási eljárásban félként részt vevő felperes nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy létezik-e végrehajtható határozat. Minthogy ennek eldöntésében a felek nem tudnak megállapodni, ez a demokratikus jogállamban csak és kizárólag bíróság útján történhet. Az elsőfokú bíróság alapvetően téves értelmezéssel vonta le azt a következtetést, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset feltételei. Az elsőfokú bíróság által felhívott jogeset a jelen ügyben nem releváns, ugyanis a jelen perben nem a közigazgatási határozatok tartalma az elbírálandó kérdés, hanem az, hogy a közigazgatási határozat jogi értelemben egyáltalán létezik-e vagy sem. A másodlagos kereseti kérelemként előterjesztett kártérítés elutasítása teljes mértékben törvénytelen és jogsértő. Ennek a kérelemnek az elbírálásához az elsődleges kereseti kérelem eldöntése mindenképpen szükséges, hisz ennek függvénye a kártérítési igény megítélése. Ezt a kötelezettségét azonban az elsőfokú bíróság nem teljesítette, a kereseti kérelem és ellenkérelem tárgyát nem bírálta el. Felperesi álláspont szerint a végrehajtási eljárás törvényi feltételek és végrehajtható hatósági határozat nélkül történik, ami jogállamban elképzelhetetlen, és alapvető alkotmányos garanciális jogokat sért. Ebből eredően a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapításának a jogellenesség tekintetében helye van. Az elsőfokú bíróság ítéletének a legelszomorítóbb és az igazságszolgáltatás iránti maradék bizalmat is kiirtó része az, ahol az elsőfokú bíróság kifejti, hogy a végrehajtási okirat nélkül leemelt összeg miért nem lehet kár a felperesnél. Ilyen jogfelfogás a diktatórikus államokra jellemző, ahol az alapvető alkotmányos jogokat és garanciákat lábbal tiporják.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a fellebbezés semmilyen új tény, körülményt nem tartalmaz, az elsőfokú ítélet pedig helyesen állapította meg, hogy az alperes eljárása nem minősíthető jogellenesnek, a kártérítés elemei közül a kár is hiányzik.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228.§ (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes az általa indított polgári perben egyrészt a peres felek közötti közigazgatási jogviszonyban hozott elsőfokú határozat hatályára és a másodfokú határozat jogszerűségére vonatkozó megállapítási, másrészt a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti kereseti kérelmeket terjesztett elő. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a polgári ügyekben eljáró bíróságnak a megállapítási kereset elbírálására nincs hatásköre, ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak a kártérítési igényt elutasító érdemi döntése megalapozott.

Az Alkotmánynak a hatalmi ágak megosztását érvényre juttató rendelkezése, továbbá a bíróságok eljárására és hatáskörére irányadó törvények alapján a bíróságnak a közigazgatás ellenőrzésére vonatkozó hatásköre kizárólag a közigazgatási szervek egyes határozatainak felülvizsgálatára terjed ki (Alkotmány 50. § (1)-(2) bekezdés, 1997. évi LXVI. törvény 8. §, Pp. XX. fejezete). A polgári perrendtartás általános szabályai szerint eljáró bíróságok a természetes és más személyek vagyoni és személyi jogaival kapcsolatos jogvitákban döntenek, és minthogy az ezeket a jogviszonyokat szabályozó Ptk. a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére kiterjeszti a polgári jogi kártérítési felelősség szabályait, a polgári ügyekben eljáró bíróságok a közigazgatási jogviszonyokban keletkező előbbi magánjogi igény elbírálására is az általános szabályok szerint rendelkeznek hatáskörrel (Pp. 1. §, Ptk. 349. § (1) bekezdés). A közigazgatási és polgári perekben ítélező bíróságnak sincs azonban hatásköre arra, hogy a közigazgatási jogviszony hatáskörébe nem utalt egyéb elemeiről - a közigazgatási határozat hatályáról, a közigazgatási per tárgyát nem képező közigazgatási határozat jogszerűségéről - ítélettel döntsön.

A másodfokú bíróság ezért a Pp. 251. § (1) bekezdése szerint eljárva a megállapítási keresetre vonatkozó részében a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján - a Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra figyelemmel - megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletét a megállapítási keresetről döntő részében hatályon kívül helyezte.

A felperesnek a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése jogcímén előterjesztett keresetét elutasító érdemi döntéssel a másodfokú bíróság egyetértett, az ítélet indokolásában ezzel összefüggésben kifejtett indokokat azonban részben pontosítja.

A felperes illetékfizetési kötelezettségéről hozott elsőfokú közigazgatási határozatot a másodfokú közigazgatási határozat helybenhagyta, míg a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt felperes által indított perben a másodfokú határozatot hatályon kívül helyező és új eljárás lefolytatására kötelező jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság az alperes által kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasította. A Legfelsőbb Bíróság ítéletének indokolásában „az alperes felülvizsgálati kérelmében felvetett elvi jelentőségű jogkérdéssel kapcsolatban megállapította, hogy 1999-ben az Itv. 23/A. § (1) bekezdésében szabályozott illetékkedvezmény esetén az Itv. 23/A. § (5) bekezdése szerinti illetékkülönbözet kétszeresének pótlólagos előírását megalapozza a határidőn belüli tovább-eladás igazolásának elmaradása, ha a mulasztást az ügyfél nem igazolja, vagy az igazolási kérelmet elutasítja”.

A Legfelsőbb Bíróság döntése az Áe. 73. § (2) és (3) bekezdése értelmében az alperest kötötte. Ezért az alperes az eljárására irányadó szabályok helyes alkalmazásával járt el, amikor az utóbb hatályon kívül helyezett jogerős ítélet alapján megismételt eljárásban 2003. november 12-én hozott elsőfokú határozatot megsemmisítő és az illetékhivatalt új eljárás lefolytatására utasító másodfokú határozatát 2004. szeptember 28. napján hozott határozatával visszavonta. A felperes állításával és az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtettekkel

szemben az alperesnek ez az eljárása maradéktalanul megfelelt az e határozat hozatalával szemben támasztott kettős eljárási követelménynek. A Legfelsőbb Bíróság ítélete értelmében ugyanis a jogszabályoknak megfelelő elsőfokú határozatot megsemmisítő másodfokú határozat jogszabálysértő volt, és a határozat visszavonására is a törvényben megszabott egyéves határidőn belül került sor, hiszen e határidő számítása szempontjából a visszavonásról szóló határozatot kijavító határozat 2005. április 13-i meghozatalának semmilyen jelentősége nincsen (Art. 135. § (1) bekezdés). Mindezekből következik, hogy az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges valamennyi törvényi feltétel, a jogellenes magatartás és az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett kár is hiányzik.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróságnak a kártérítési keresetet elutasító érdemi döntését a Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem volt eredményes. Az alperest azonban a másodfokú eljárásban nem a Pp. 75. § (2) bekezdésében meghatározott ügyvéd vagy jogtanácsos képviselte, így képviselettel felmerülő készkiadásból és munkadíjból álló perköltséget a másodfokú bíróság nem állapíthatott meg a javára. A felperes a tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére leróta a fellebbezési eljárás illetékét, a másodfokú bíróságnak ezért e tényre figyelemmel az illeték megfizetéséről sem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2007. december 4.

Dr. Tölg-Molnár László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hóbl Katalin s.k.
előadó bíró

. Madarász Anna s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: